

Aan B&W en gemeenteraad De Bilt (tav de griffie)
Soestdijkseweg Zuid 173
3721 AB Bilthoven

Onderwerp: bescherming van ons cultureel erfgoed

De Bilt, september 2022

Geacht college, geachte leden van de gemeenteraad,

De Stichting Brigida heeft na de afgelopen zomer de balans opgemaakt van een aantal dossiers, die in uw agenda, in de lokale media én in de gesprekken van burgers bij herhaling om aandacht vragen. De stichting - die statutair als doelstelling heeft de bestudering van de geschiedenis van ons landschap, het behouden van natuur- en cultuurhistorische waarden en het kweken van belangstelling daarvoor - is na deze terugblik ernstig ongerust over de toekomst van ons cultureel erfgoed.

Wij zagen verschillende dossiers in paginagrote artikelen voorbijkomen in het AD en de Vierklankⁱ. In alle gevallen viel op dat er door het gemeentebestuur openingen worden gezien cq geboden om deze plannen door te zetten tegen de wil van omwonenden en organisaties, die natuur, landschap en cultuurhistorie willen beschermen. Er zijn ook nog onderwerpen, die niet de publiciteit halen maar evenzeer verontrustend zijn zoals – eerder - het onderzoek naar de verkoop van de kerktorens in Westbroek, Maartensdijk en De Bilt en – recent – de plannen voor de verkoop van het voormalige gemeentehuis van Maartensdijk.

De Stichting Brigida begrijpt heel goed dat niet alle ontwikkelingen stil gelegd kunnen worden voor onze doelstellingen. Daarom hebben wij eerder in een aantal dossiers constructief commentaar geleverdⁱⁱ.

Maar als stichting zijn wij wel ernstig verontrust geraakt door uitspraken vanuit het gemeentebestuur, die weinig betrokkenheid tonen bij ons cultuurhistorisch erfgoed en wijzen op onmacht en berusting. Stichting Brigida trekt daaruit de conclusie dat cultuurhistorische waarden kennelijk alleen op bescherming kunnen rekenen als er daarvoor financiële, wettelijke of andere juridische redenen zijn. Deze legalistische benadering ontkent een aantal fundamentele waarden: ook sociale belangen, culturele waarden, historische aspecten en natuurwaarden moeten door een zorgvuldig bestuur gewogen worden.

Tegelijkertijd constateren we dat de wettelijke en bestuurlijke bescherming van cultureel erfgoed in de Bilt schromelijk tekortschiet. We hebben meerdere malen aandacht gevraagd voor beschermde dorpsgezichten in Maartensdijk en Groenekan; daar is nooit een begin mee gemaakt, ondanks positieve reacties uit de raad. We constateren dat de cultuurhistorische waardenkaart van De Bilt ruim elf jaar oud is en niet onderhouden wordt. Er is geen actuele monumentenlijst en er is – van meerdere burgers en organisaties - kritiek op de staat van onderhoud van gemeentelijke monumenten. We noemden al de stille plannen om gemeentelijke monumenten te verkopen.

Last but not least hebben we een uitvoerige, inhoudelijke bijdrage geleverd aan het project 'Doe mee De Bilt'. Tot onze spijt hebben we daarop niet één inhoudelijke reactie gehad, noch van het gemeentebestuur, noch van de gemeenteraad. Zonder veel hoop voegen we onze notitie nog maar een keer toe aan deze brief.

In de Vierklank van 21 september verraste het College ons met de aankondiging dat de gemeente nu voorstelt om de zgn. 'Melkfabriek' (aan de Dr Welferweg in Achttienhoven) én de Rustende Jager (aan de Kon. Wilhelminaweg in Maartensdijk) een gemeentelijke monumentenstatus toe te kennen. Stichting Brigida juicht dit voornemen toe, maar beschouwt deze aankondiging evenzeer als bevestiging van de stelling dat het gemeentebestuur pas laat (mogelijk te laat) reageert op bedreigingen van ons cultureel erfgoed.

Voorstel

Stichting Brigida zou graag met u in gesprek gaan om over de bescherming van ons cultureel en landschappelijk erfgoed te spreken, maar wij beseffen dat er veel meer organisaties en personen zijn die u op dat gebied kunnen adviseren.

Wij doen daarom een oproep. Wij vragen het gemeentebestuur om de belangrijkste belangenbehartigers van ons cultureel erfgoed bijeen te roepen om plannen te maken hoe dat erfgoed beter beschermd kan worden. We denken bij dat gezelschap onder meer aan het Online Museum De Bilt, Historische Kring d'Oude School, Historische Vereniging Maartensdijk, Groenekans Landschap, Stichting Behoud Prinsenlaantje, Stichting Behoud Slagenlandschap Maartensdijk Oost, eigenaren van buitenplaatsen en rijksmonumenten.

Bij uitblijven van bestuurlijke actie vragen wij de gemeenteraad om dit voorstel over te nemen.

Stichting Brigida geeft alvast de volgende concrete gesprekstema's mee: vastleggen van historische dorpsgezichten in alle kernen, actualiseren en uitbreiden van de cultuurhistorische waardenkaart en de gemeentelijke monumentenlijst (inclusief monumentale natuurlijke landschapselementen), beschermwaardig maken van alle sporen, objecten en structuren die een beeld geven van de historische situatie en ontwikkeling van onze leefomgeving, inrichten van een meldpunt cultuurhistorische waarden.

Dit keer hopen wij op – en verwachten wij – een inhoudelijke reactie, waarvoor wij u bij voorbaat dankzeggen.

Namens de Stichting Brigida

Frans Poot, voorzitter.

Bijlage: Behoud het landschappelijk en cultureel erfgoed in het Noorderpark (22 adviezen voor de omgevingsvisie); Sighting Brigida, september 2021

ⁱ 'Golfvenue' cq partycentrum in het Noorderpark, recreatiecentrum Ruigenhoek, Jagtlust als huis van de gemeente, Fastfoodplannen bij De Rustende Jager in Achterwetering, Bouwen buiten de rode contour in natuurbestemming op het Hessing terrein, Oprichting van zonneparken in Groenekan (LCEnergy) en bij Achterwetering (IXZon), Onderzoek naar windmolens langs de A27 en A28

ⁱⁱ Stichting Brigida heeft positief gereageerd op de plannen voor het zonnepark van Beng en BHM Solar en zelfs hulp aangeboden bij het inrichtingsplan